

Informatienota raad

aankondiging tekort Omgevingsdienst Zuidoost Brabant

Voor vragen

Telefoonnummer: 14 040
E-mail: gemeente@veldhoven.nl
Datum B en W: 13 december 2022
Registratienummer: 22bs00163

Kennisnemen van

De Bestuursrapportage van de Omgevingsdienst Zuidoost Brabant (hierna ODZOB) waarbij voor het lopende jaar 2022 wordt uitgegaan van een verwacht tekort van bijna € 2 miljoen.

Inleiding

De ODZOB hield voor 2022 rekening met een tekort van circa € 1 miljoen. Dit is het gevolg van het traject 'Grip op de samenwerking'. De ODZOB heeft aangegeven dat het geprognostiseerde tekort veel groter wordt dan verwacht. De ODZOB wordt nu ook met nieuwe zaken geconfronteerd. Zo zijn de gevolgen van de huidige loon- en prijsontwikkelingen zeer groot en ongekend, en is er een hoog ziekteverzuim. Het tekort dat de ODZOB verwacht loopt hierdoor op naar € 1,98 miljoen.

Het tekort dat voortvloeit uit de Bestuursrapportage 2022 kan (eenmalig) worden afgedekt door een onttrekking uit de algemene reserve. Daarmee zijn de problemen nog niet voorbij. De geschetste nieuwe ontwikkelingen (hoge inflatie en hoog ziekteverzuim) werken ook door naar 2023. Een verzoek om aanvullende middelen voor 2023 lijkt tegen deze achtergronden onontkoombaar.

Kernboodschap

Het resultaat van de ODZOB komt in 2022 fors negatiever uit dan eerder werd verwacht. Voorgesteld is dat dit tekort wordt opgevangen uit de algemene reserve. Dit is ook een functie van de algemene reserve. Dit heeft wel tot gevolg dat de algemene reserve hiermee nagenoeg op nul uitkomt. Dit is echter niet wenselijk, omdat de ODZOB dan in de toekomst geen middelen meer heeft om tegenvallers op te vangen. Daarnaast is er ook een beleidslijn dat het weerstandsvermogen van de ODZOB zich tussen de € 1,2 en € 1,5 miljoen moet bevinden.

Aanvulling van de reserve met positieve resultaten is niet realistisch. Er worden door de actuele grote onzekerheden geen grote positieve resultaten verwacht en het zou uiteindelijk erg lang gaan duren om de reserve op deze manier weer op peil te krijgen. Het is daarom nodig om in 2023 de reserve van de ODZOB aan te vullen door de 21 gemeenten en de provincie.

Tijdens de vergadering van het Algemeen Bestuur (hierna AB) van de ODZOB van 13 oktober 2022, waar de Bestuursrapportage voor het eerst is gepresenteerd is door Veldhoven wel de grote zorg uitgesproken over deze situatie en is aangegeven dat we niet gelukkig zijn met het doorlopen proces. Dit was tijdens dat AB een breed gedeeld gevoel. Ook was er een breed gedeeld gevoel van urgentie om de problemen op te lossen.

Veldhoven blijft de ontwikkelingen rondom de ODZOB alert volgen en in onze rol als verantwoordelijk deelnemer zoeken we naar constructieve samenwerking om de ontstane situatie op te lossen

Vervolg

De ODZOB organiseert (in het 1e kwartaal van 2023) een informatiebijeenkomst waarin de AB-leden de ontstane situatie kunnen toelichten aan de leden van gemeenteraden en Provinciale Staten. Daarnaast werkt de ODZOB aan een bestuursvoorstel dat aan de gemeenteraden en Provinciale Staten wordt voorgelegd (waarschijnlijk middels een zienswijzeprocedure).

Communicatie en samenspraak

Bijstellingen op de vastgestelde begroting 2023 en een eventuele storting in de algemene reserve van de ODZOB kunnen niet zondermeer door het AB worden vastgesteld. De ODZOB is daarom bezig met een bestuursvoorstel dat aan de gemeenteraden en Provinciale Staten wordt voorgelegd, waar zij zich door een zienswijzeprocedure kunnen uitspreken over de voorliggende plannen.

Bijlagen

- Ontwikkelplan 'Grip op de samenwerking'
- Achtergronden bij het traject 'Grip op de samenwerking'
- Bestuursrapportage 2022

Aan de colleges van B&W en GS
van de ODZOB-deelnemers

uw kenmerk	uw bericht van	ons kenmerk	datum
		Z-2022-004890	3 november 2022
onderwerp		Contactgegevens	
Handreiking raads- of stateninformatiebrief Bestuursrapportage 2022 ODZOB		e-mail : k.vandaal@odzob.nl tel. : 088 369 03 69	

Geacht college,

In de vergadering van het algemeen bestuur (AB) van de Omgevingsdienst Zuidooost-Brabant van 13 oktober jongstleden werd de Bestuursrapportage 2022 aan de orde gesteld. In dit overleg kwam naar voren dat de AB-leden behoefte hebben aan een informatiebrief voor gemeenteraden en Provinciale Staten over de impact van de genoemde rapportage. Deze toont namelijk dat de ODZOB voor het lopende jaar (2022) uitgaat van een verwacht tekort van bijna € 2 miljoen.

Het geprognostiseerde tekort is veel groter dan verwacht. Er was rekening gehouden met de financiële gevolgen van het traject *Grip op de samenwerking*¹ (indicatief circa € 1 miljoen). Daarnaast wordt de ODZOB nu ook met nieuwe zaken geconfronteerd. Zo zijn de gevolgen van de huidige loon- en prijsontwikkelingen zeer groot en ongekend. Dat geldt ook voor het hoge ziekteverzuim waar de ODZOB in 2022 mee geconfronteerd wordt.

Het tekort dat voortvloeit uit de Bestuursrapportage 2022 kan (eenmalig) worden afgedekt door een onttrekking uit de algemene reserve. Daarmee zijn de problemen nog niet voorbij. De geschetste nieuwe ontwikkelingen (hoge inflatie en hoog ziekteverzuim) werken ook door in de nabije toekomst. Enkele bestuursleden refereerden hier al aan in de meest recente AB-vergadering. Een verzoek om aanvullende middelen voor 2023 lijkt tegen deze achtergronden onontkoombaar.

Het algemeen bestuur besloot tot de volgende acties:

1. De ODZOB levert een inhoudelijke voorzet voor een raads- en Stateninformatiebrief;
2. De ODZOB organiseert (in het 1^e kwartaal van 2023) een informatiebijeenkomst waarin onze AB-leden de ontstane situatie kunnen toelichten aan de leden van gemeenteraden en Provinciale Staten;
3. De ODZOB werkt een bestuursvoorstel uit dat aan de gemeenteraden en Provinciale Staten wordt voorgelegd (waarschijnlijk middels een zienswijzeprocedure).

Uitgangspunt is dat de leden van het algemeen bestuur goed beslagen ten ijs kunnen komen in de toekomstige besprekingen met gemeenteraden en Provinciale Staten en daarbij hun rol als ambassadeur van de ODZOB waar kunnen maken.

¹ Zie de toelichting hierover in de bijgevoegde handreiking en de aanvullende bijlagen hierover.

In de bijlage vindt u een voorzet voor een informatiebrief die (eventueel aangepast naar eigen wensen) verzonden kan worden naar uw gemeenteraad of Provinciale Staten.

Tevens treft u als achtergrondinformatie het onlangs in het algemeen bestuur van de ODZOB vastgestelde ontwikkelplan *Grip op de samenwerking*. Daarnaast treft u een kennisgeving aan het algemeen bestuur (uit juli 2022) die ingaat op de achtergronden van het traject *Grip op de samenwerking*. U kunt een eigen afweging maken of deze stukken al dan niet wordt meegezonden bij de op te stellen informatiebrief.

Met vriendelijke groet,

Het dagelijks bestuur van de Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant,

J.C.J. van Bree
Voorzitter

M. van Dort
secretaris

Bijlagen:

- Handreiking raads- en stateninformatiebrief
- Ontwikkelplan *Grip op de samenwerking* (oktober 2022)
- Kennisgeving traject *Grip op de samenwerking* (juli 2022)

Handreiking raads- en stateninformatiebrief

Bestuursrapportage 2022: actuele jaarprognose

Jaarlijks stelt de ODZOB een bestuursrapportage op om het algemeen bestuur te informeren over de voortgang van de vastgestelde begroting. Deze bestuurlijke rapportage (Berap 2022) is op 13 oktober jongstleden in het algemeen bestuur van de ODZOB besproken en vastgesteld (inclusief de hieraan gekoppelde begrotingswijziging).

Het geprognostiseerde tekort voor geheel 2022 loopt, naar huidige inzichten, op tot bijna € 2 miljoen. Dit komt voort uit de volgende ontwikkelingen:

Onderdeel		Bedrag
Grip op de samenwerking (eenmalig)		€ 1.044.000
Reguliere bedrijfsvoering, waarvan:		
• Ziekteverzuim	€ 625.000	
• Ontwikkelingen agrarisch domein	€ 175.000	
• Inflatie (energie, externe inhuur)	€ 137.000	
Subtotaal reguliere bedrijfsvoering		€ 937.000
Totaal		€ 1.981.000

Grip op de samenwerking: inrichten administratieve proeftuin

In december 2021 stelde het algemeen bestuur van de ODZOB vast dat er in het verleden een weeffout was ontstaan met betrekking tot de *gerelateerde² gemeentelijke werkzaamheden*. Geconstateerd werd dat de provincie Noord-Brabant sinds de oprichting van de ODZOB (indirect) meebetaalt aan de gerelateerde werkzaamheden voor gemeentelijke deelnemers, naast de bekostiging van de eigen provinciale gerelateerde werkzaamheden. Het algemeen bestuur besloot in december 2021 dat deze factor van ongelijkheid moest worden weggenomen.

In de AB-vergadering van oktober 2022 meldde de provincie dat sinds de oprichting van de ODZOB (in 2013) inmiddels een bedrag van circa € 1,9 miljoen aan *gerelateerde provinciale werkzaamheden* is gespendeerd. Vandaar dat de provincie heeft aangedrongen op het herstellen van de eerdere weeffout.

In het traject *Grip op de samenwerking* is de ongelijkheid verder uitgewerkt en zijn de structurele effecten hiervan verwerkt in de begroting 2023. Voor het lopende jaar (2022) moet er daarvoor nog een inhaalslag worden gemaakt. Om deze gevolgen te kunnen duiden is aan het begin van dit jaar een *administratieve proeftuin* opgezet voor de monitoring van de gemeentelijke gerelateerde uren, het accountmanagement en enkele innovatieprojecten. De hiermee gepaard gaande kosten (€ 1.044.000) zijn niet gedekt in de vastgestelde begroting 2022. Het algemeen bestuur is hierover enkele malen geïnformeerd het afgelopen jaar. Daarbij is toegezegd dat de financiële gevolgen in oktober 2022 zouden worden gepresenteerd. Dat is onlangs ook gebeurd.

Voor meer informatie over het traject *Grip op de samenwerking* wordt verwezen naar de bijgevoegd ontwikkelplan (oktober 2022) en bestuurlijke kennisgeving (juli 2022).

² Onder *gerelateerde werkzaamheden* wordt verstaan: werkzaamheden die direct ten goede komen aan een specifieke deelnemer, zonder dat daar een expliciete opdracht aan ten grondslag ligt. Deze werkzaamheden zijn ondersteunend, maar niet direct toe te wijzen aan een afgebakend product, maar onmisbaar voor een deugdelijke uitvoering. Het betreft onder andere: planning, coördinatie en werkverdeling, bestuurlijke informatievoorziening, afstemming over voortgang uitvoering werkprogramma.

Reguliere bedrijfsvoering: achterblijvende declarabiliteit

De bedrijfsvoering van de ODZOB wordt ongunstig beïnvloed door ontwikkelingen op de arbeidsmarkt die niet exclusief voorbehouden zijn aan de ODZOB. Het is zeer lastig om geschikt personeel te werven (en vervolgens te behouden), terwijl de noodzaak hiervan groot is. Enerzijds wegens een hoog ziekteverzuim en anderzijds door een grote werkvoorraad. Externe inhuur kan de werkdruk weliswaar verlichten, maar leidt tot hogere kosten.

Dat er beduidend meer medewerkers nodig zijn om alle werkzaamheden uit te voeren is op zichzelf geen probleem. Dat wordt anders als de arbeidsproductiviteit en daarmee de mate van declarabiliteit achterblijft bij de raming. Zowel de bezetting medio 2022 als de verwachte bezetting over geheel 2022 is beduidend hoger dan op basis van de begroting en werkprogramma's verwacht zou mogen worden. Het is in het eerste deel van 2022 niet gelukt om te voldoen aan de declarabiliteitsnorm van 1.350 uur per fte. Rekening houdend met een verbeterde arbeidsproductiviteit in het tweede deel van 2022 ten opzichte van de start van dit jaar, wordt uitgegaan van een realiseerbare declarabiliteit in 2022 van circa 1.300 uur per fte; dat is 50 uur per fte minder dan de norm. In geld uitgedrukt gaat het om een bedrag van € 937.000.

De hoofdoorzaken van de achterblijvende declarabiliteit worden hierna toegelicht. Dit betreft het hoge ziekteverzuim bij de ODZOB, de landelijke ontwikkelingen rondom stikstof en de zeer hoge inflatie.

Ziekteverzuim

Het hoge ziekteverzuim waarmee 2021 werd afgesloten heeft zich voortgezet in de eerste maanden van 2022. Dit werd mede veroorzaakt door enkele langdurig zieke medewerkers. In het tweede kwartaal werd een positieve ontwikkeling in gang gezet. Het hoge ziekteverzuim heeft nadelige gevolgen voor het realiseren van de declarabiliteitsdoelstellingen. Het leidt daarnaast ook tot hogere kosten door tijdelijke externe inhuur. Het gemiddelde ziekteverzuim (dat aansluit bij het [landelijke beeld](#)) over het eerste deel van 2022 lag op 7,6% terwijl in de begroting werd uitgegaan van 4,5%.

Hoewel het ziekteverzuim inmiddels een minder ongunstig beeld laat zien, is het nu nog niet exact duidelijk waar het jaargemiddelde op uit gaat komen. Circa 67% van het verwachte tekort aan declarabele uren lijkt gerelateerd te zijn aan het ziekteverzuim; dat komt neer op € 625.000.

Stikstof-dossier leidt tot vertraging in het agrarische domein

Landelijke ontwikkelingen in het stikstof-dossier raken de ODZOB, vooral in het agrarische domein. De gevolgen hiervan voor onze medewerkers en hun taakuitvoering is van dien aard dat ook hier de 'productie' achterblijft bij de opgestelde ramingen. De kosten hiervan komen uit op € 175.000.

Ongekend hoge inflatie

De inflatie heeft dit jaar het hoogste naoorlogse niveau bereikt. Dat impact hiervan op de bedrijfsvoering van de ODZOB is veelzijdig. Het raakt bijvoorbeeld de energiekosten (gebouw en voertuigen) en de tariefstelling van externe inhuur. Het becijferde effect voor 2022 komt uit op € 137.000. Dit hoge kostenniveau zet zich naar verwachting door in 2023 en 2024.

Dekking van het tekort

Het algemeen bestuur stemde in met het dekkingsvoorstel dat vergezeld ging van de Berap 2022. Dit leidt tot een eenmalige onttrekking uit de algemene reserve van € 1,98 miljoen. Gevolg hiervan is, dat er naar verwachting, nauwelijks middelen resteren in de financiële buffer van de ODZOB. Op korte termijn biedt deze aanpak soelaas. Op langere termijn is er aanvullende actie nodig.

Op basis van de regionale afspraken (in 4GR³-verband) zou het weerstandsvermogen van de ODZOB een waarde moeten hebben tussen de € 1,2 en € 1,5 miljoen. Zodra hier niet meer aan voldaan wordt vraagt dit om actie.

Vervolg

Het algemeen bestuur stelde vast dat de geschetste financiële ontwikkelingen relevant zijn voor de gemeenteraden en Provinciale Staten. Hoewel het verwachte tekort voor 2022 voorsnog kan worden afgedekt door een eenmalige onttrekking aan de algemene reserve, leidt dit weer tot de noodzaak om deze reserve aan te vullen tot het minimumniveau. Daarnaast leiden de huidige en ongekend hoge loon- en prijsontwikkelingen tot noodzakelijke bijstellingen op de eerder dit jaar vastgestelde begroting 2023 van de ODZOB. Deze ontwikkelingen komen daarnaast ook tot uiting in de binnenkort op te stellen ontwerpbegroting 2024 van de ODZOB.

Vandaar dat in het algemeen bestuur van de ODZOB werd afgesproken om de gemeenteraden en Provinciale Staten zo goed als mogelijk voor te bereiden op de voorstellen die in 2023 aan hen worden voorgelegd. In de voorstellen wordt toegelicht waarom de ODZOB verzoekt om aanvullende middelen.

De voorbereiding vindt plaats via het onderstaande drieluik:

1. De ODZOB levert een inhoudelijke voorzet voor een raads- en Stateninformatiebrief.
2. De ODZOB organiseert (in het 1^e kwartaal van 2023) een informatiebijeenkomst op een centrale plaats in de regio waarin onze AB-leden de ontstane situatie toelichten aan de leden van gemeenteraden en Provinciale Staten. Vandaar dat enkele AB-leden deze bijeenkomst mee gaan voorbereiden.
3. De ODZOB werkt een bestuursvoorstel uit dat aan de gemeenteraden en Provinciale Staten wordt voorgelegd (waarschijnlijk middels een zienswijzeprocedure).

Het algemeen bestuur is bevoegd tot het besluiten over een begrotingswijziging die niet leidt tot een hogere deelnemersbijdrage. Het besluit om het verwachte tekort voor 2022 te dekken uit de algemene reserve past in die lijn.

Meerjarig perspectief

De leden van het algemeen bestuur beseffen dat de huidige loon- prijsontwikkelingen ook effect hebben op de uitgangspunten van de eerder dit jaar vastgestelde begroting 2023. Deze verwachting is door de ODZOB bevestigd en wordt nader uitgewerkt in de kaderbrief voor 2024. Deze wordt op 8 december 2022 ter vaststelling aan het algemeen bestuur aangeboden. Gezien de bijzondere situatie waarin de ODZOB zich momenteel bevindt én gezien de grote onzekerheden over toekomstige loon- en prijsontwikkelingen, wordt in de kaderbrief 2024 eveneens ingegaan op de actuele verwachtingen voor uitvoeringsjaar 2023.

Bijstellingen op de vastgestelde begroting 2023 en een eventuele storting in de algemene reserve van de ODZOB (ter versterking van het weerstandsvermogen) kunnen niet zondermeer door het algemeen bestuur worden vastgesteld. Hiervoor is een zienswijzeprocedure noodzakelijk waarbij gemeenteraden en Provinciale Staten zich kunnen uitspreken over de dan voorliggende plannen. Dit betreft het derde punt van het getoonde drieluik.

³ 4GR: dit zijn 4 gemeenschappelijke regelingen regio Zuidoost Brabant waar alle gemeenten in de regio aan deelnemen: het betreft de Veiligheidsregio, de GGD, de MRE en de ODZOB.